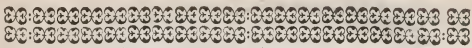

85 393

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS
*manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis
quintâ Aprilis.*

M. LUDOVICO MORIN, Doctore
Medico, Præside.

An alimenti labes in ventriculo, à toto Corpore.

I.

CORPUS animatum multis constat partibus, diversisque humoribus irrigatur, quæ singula, quamvis suos habeant usus peculiare, propriasque destinata sint functiones execui: omnium tamen finis est unus, nihil scilicet desit ad totius tum integritatem, tum conservationem necessarium. Totam machinam intrus movent spiritus, quos aspiratus suppeditat aer, cæli tenuitate & calore temperatus, & cordi transmittendus per pulmones, in quibus inest raritas ad ipsum hauriendum aptissima. Cor primum & ultimum vivens apud omnes audit merito, in eo primam cuditur spiritus fons vitæ, pars aeris tenuior, nobilissimam puramque ætheris portione turgens: quæ dum varios subit pulmonum anfractus, cum sanguine, è dextro cordis ventriculo, per pulmonum frequentia & contorta vasa in sinistrum fluente, miscetur: jugiter tum ejusdem partis, tum cordis, sese dilatantium contrahentiumve motu, confunditur; sanguis deinde, èd concitior factus, quod uberiori spiritu perfunditur, & à corde, dum se ipsum coarctat, vehementius per arterias in totum corpus pulvis, serpit occultè per partium fibras: hinc novo ejusdem sanguinis appulsu, in tenuiorum venarum ora, sub indè que in majores venas, contrario sed tardiori motu abigendus: per quas tandem, torpens ferè, ad cor remeat & pulmones: in quibus novo ditatus aeræ, ætheræ, & vitalis auræ accessu, quæ deperditos spiritus, in transitu per arterias, fibras partium, meandrosque venarum, restituat: sæpè sæpius iteratâ compressione cordis, in arterias, cæterasve, quas jam divisus aliebat partes, rursus pellitur. Hos, ad ultimum usque vitæ terminum reciprocato itus redituve, circuitum sanguinis vocarunt ii, quibus ultimis hæc temporibus, singulari naturæ beneficio, concessum est, ut ipsam deprehenderent operantem. Norunt autem sanguinem necessitate coactum,

2

per arterias in omne corpus diffundi, minimè verò per venas, ex valvularum quarumdam, ad cordis ventriculos, positione & situ: præstant enim sanguini facilem, à venis per cor & pulmones, in arterias transitum: Cum in animalibus, quæ hujusce motûs investigandi causâ secantur à Medicis, omnem ipsi ab arteriis, per easdem partes, in venas reversionem præcludant. Patet verò & ante omnium oculos positus est ejusdem sanguinis, ab extremis ad cor per venas reditus, ex venis inter vulnus & cor vinculo constringendis, dum sanguis mittitur.

I I.

MOTU vivimus, motu morimur. Qui spiritus sanguini & toti machina tribuunt, ut impetu moveantur interiori & suo, propriaque functiones edant jucundè: iidem ipsi, agitatione innatâ & perenni, membra sensim ac pedetentim deterunt, dum ab ipsis, tenuissimas quidem, sed innumerabiles detrahunt particulas, quas deinceps fusas dissipant, & ab ipso corpore amandant, unâ cum alvi purgatione, urinâ, sudore, cutis expirationibus &c. Extremus igitur & ultimus vitæ dies à primo nusquam abesset longè, nisi procreator mundi Deus dum suâ providentiâ non solum univèrsis, sed etiam singulis rebus consuluit, homini mortali & caduco, fruges & cætera alimenta concessisset, quorum divisorum & immutatorum appulsu, id quod de maximè cedenti & dissipabili naturâ diminutum est, sin planè ex toto, maximâ saltem ex parte, rescâretur. Mirari licet quæ sit ab ipso fabricata instrumentorum suppellex, quibus natura ad hunc finem adipiscendum accederet; mirari licet quibus artibus panis, pisces, fructus: ossium, carnis, nervorum, membranarum formas induant. Hominem iccirco donavit summus ille rerum omnium Artifex ore, ventriculo, venis lacteis, haud parvis in membranâ quæ lactes involvit receptaculis, ductu denique in thoracem extenso, quæ omnia vasa instrumentave eas salivâ temperatas conficiunt, succum ex eis eliciunt salutarem, Græci *χολή* vocant, variis liquoribus conflatum & in singulas corporis partes aptum transformari: quem deinde ad venas quædam in superiori ejusdem thoracis parte positas transferunt, unâ cum sanguine in cor delapsurum. Hac autem in officinâ spirituum, obscurus sanguinis è cavâ decidui rubor, ætheræ auræ, eximioque chyli candori exquisitè mixtus in floridum mutatur: sanguis ipse, in præcedenti suo circuitu, gratissimâ sui parte nudatus, amicâ rursus ejusdem succi dulcedine temperatur, dicitur: quo cum, per arterias, magno impetu pulsus, quidquid in unâ quaque totius corporis parte, de pristinâ integritate deperditum est, copiosè restituit. Motu igitur sanguinis vehementi corpus attritum, sensim occultèque perit: & ejusdem sanguinis suavissimum succum bajulantis, circuitu, à morte redimitur & vivit.

I I I.

QUAS de toto corpore tenuissimas particulas, nullâ interpositâ morâ, decerpit sanguis, agitatus copiâ spirituum superiori, nusquam contingit ut hæ omnes expellantur atque exturbentur è corpore: pars tantum simul cum inutilibus aut noxiis forâs ejicitur: cæteræ omnes numero forsâ minori, haud tamen exiguo, cum sanguine, qui eas nuper ad membra tanquam nutrices appulerat, rursus permixtæ, per venas, cor, & exinde

novo lacteo succo comite, per arterias, eodem sanguinis motu feruntur, qui eas jam nunc de universâ machinâ delibavit. Hinc patet quàm diversis ex corpusculorum naturis conflatur hic liquor, qui ex arteriis in venas & ex venis in arterias transitione fluit perenni; præter sibi proprias, corpuscula scilicet purpurea, bilem, pituitam, ex quibus præcipuè constat, tenuiori sero dilutis: cum innumeris insuper miscetur, tam dissimilibus inter se, quàm ossa, nervi, membrana, venæ, arteriæ &c. à quibus avulsæ sunt, inter se discrepant, imò cum succis longè diversis, sæpè etiam contrariis, confunditur: quos à cæteris humoribus, industriâ naturæ singulari, distrahit, segregat glandularum, in toto corpore frequentium, raritas quædam & assimilis spongiis mollitudo: quæ eisdem ipsos, aliquâ interpositâ morâ, vi glandulis ingenitâ mutatos, in vasculorum secretioni dicatorum ora fundit, in ventres deinde ad suos usus, aut extra corpus velut inutiles amandandos. Ex hisce propemodùm innumerabilibus particulis, quas secum continenter & celeriter volvit sanguis, multæ & varîæ, ad varios usus destinatæ, sine suo privarentur inertes: inutiles verò, quin etiam noxiæ tantâ vi, vel brevissimo temporis intervallo, coacervarentur, ut partes universas omnibus functionibus everterent: nisi summus rerum omnium Artifex, cujus nutu omnia flumina intrant in mare, & à mari ad locum unde exeunt revertuntur, ut iterum fluant: æquè in parvo mundo ac in majori sapiens & beneficus, haud usquequaque dissimiles in sanguine circuitus ordinasset, quibus tam alimentum commodissimè distribueretur, tum ejusdem sanguinis serum, bilis utraque, quidquid inest acidi, particula à singulis membris deciduæ &c. ut ad cæteras partes, sic ad renes, hepar, lienem, pancreas, glandulas, &c. semper & assiduè deportarentur transformanda aut secernenda. Quæ igitur particularum transvectionis, eadem & sanguinis circuitus necessitas.

I V.

EX singulis membris in venas delapsæ particulae, licet cum longè plurimis corpusculorum, quin & succorum naturis exquisitè misceantur & confundantur, primigeniam tamen servant substantiam, ab ossibus membranis cartilaginibus, ossæam membranam cartilagineam &c. Earum copia, insignis quidem, per poros partium generationi dicatarum, secreta, tanquam per incernicula earum figuris accommodata, in liquorem vertitur, qui femineo sinu exceptus, prima exhibet futuri hominis rudimenta; particulae enim ex quibus constat semen, juvantibus insito spiritu, & innato parti calore, eo ad se invicem coagmentantur ordine, quem olim in corpore servaverant. Sed à sanguine quem ventriculi membranis subministrat arteriolarum ingens multitudo, earundem particularum longè majorem numerum secernunt glandulae, quas in interiori & propriâ ventriculi membranâ, propè innumerabiles, diligentius investigantes agnoverunt sacculi posterioris Medici celeberrimi: & secretas in ejus capacitatem fundunt, virtute sibi ingenitâ ad novum opus aliquatenus præparatas: ibi assiduus solertis naturæ minister calor ventriculi, circumstantium partium vicinâ factus vegetior, has omnes particulas, proprio glandularum succo temperatas, denuò concoquit, immutat & eatenus perficit, quoad novum ex his omnibus, sed commune fermentum exurgat, liquor feminæ generet, mul-

4

tis nominibus à recentioribus insignitus : alii dixere acidum ventriculi, alii nescio cujus Archæi præcipuam sedem : alii aliter. Hic liquor injectis jam in ore tritis alimentis permixtus, ipsa penetrat, incidit, aded ut intumescant, & quasi æstu quodam effervescant. Dùm sic agitantur, pars eorum tenuior, fermenti vi igneâ prægnans, à crassiori sejungitur, & à Gracis nuncupata, in tot & tam diversas naturas apta transformari, quot è semine matris sinu excepto gignuntur & coalescunt. Hinc patet quanta sit inter semen & ventriculi fermentum affinitas ; & cum nutritio verè sit generatio quædam succedanea, necesse fuit eadem esse nutritionis quæ generationis principia.

V.

CUM chylus exurgat ex intimâ tenuioris alimentorum partis conjunctione, cum liquore à toto corpore deciduo, quem ventriculi fermentum nuncupat : cum pars ista purior tenuiorve, non à se ipsâ, sed ab hocce fermento habeat quod in tam varias dissimilesque naturas, auxiliarem vim subministrante calore nativo, transformari possit : cum denique fermentum ipsum, quicquid habet virium ac facultatum, partibus, à quibus decessit, referat acceptum : solis videtur luce clariùs, non ex solâ alimentorum in ventriculum delapsorum naturâ investigandum esse & æstimandum chyli temperamentum : sed & ex totius corporis valetudine, aut incorruptâ, aut infirmâ, atque etiam ægra. Si ea congruant inter se è quibus constamus, si integra corporis & firma constitutio : fermentum quod à bene sanis partibus ortum nanciscitur, egregiam quandam, incredibilem & propè divinam vim impertiat succo, quo cum miscetur, necesse est : quâ simul cum sanguine per arterias, in omne corpus diffusus, in cuiusque partis ad quam appellitur naturam, facili negotio transeat, illius abundè dispendia reparaturus ; sin aliter, aut corpus univèrsum, aut pars quædam, à naturæ temperamento recedat, vel graviori conficiatur ægritudine : fermento ventriculi, hac labe infirmitatis & corruptionis asperso : eâdem tùm alimentorum tenuiorem partem, tùm ex iis coacervatum chylum, coinquinari necesse est & contaminari : partesque quæ hujus succi accessione crescunt aut nutriuntur, haud parum de pristinâ integritate perdere ; quam enim fermentum à partibus accepit intemperiem, eam penitus emendare nequit quæ in ventriculo sit alimentorum præparatio : sicut nec seminis, à patre lithiasi aut podagrâ laborante decidui, vitium, sanguis & uterus matris sanitatis licet integerrimæ. Hinc, quos malè habet aut pulmonum ulcus putridum, aut in quapiam corporis parte struma, ii non modo liberos procreant tenuioris aut nullius valetudinis, & ad morbos eosdem proclives : sed & fermento ventriculi, alimentis, parti denique eorum puriori, eam inurunt labem quæ unâ cum chylo, circuitus sanguinis abusu, in partes univèrsas transvecta, nil nisi tabem spurcasque strumas miserrimè spargit & disseminat.

Ergo alimenti labe in ventriculo, à toto Corpore.

Proponerat Parisiis JOANNES GAILLARD, Nivernensis, Castro-
Censorius, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1696.